ל) רש"ל מ"ז [וכ"ה ברח"ש], ב) [לקמן יד.],

ג) ולקמן ה. יד. סוכה כד:]

ספרי פרשה כי תבא גיטיו

כא: ודף פג, ד) כתובות מו: ודף סה: [לקמן י.] תוספתא דסוטה ספ"ב,

הכין נוכן ליתא בכ"ין,

ו) כתובות מ: מו: מו.

יט: וש"נ], ט) [ברש"י

יט. יט"ק, ש) [פנט" ר"יף נוסף: לא מהנין, י) [ברש"י ר"יף: מוכתב לה], כ) [ברש"י ר"יף: כשיולאה], () [כתובות

מו ע"ח], מ) [שמות כא], נ) [לקמן טו ע"א],

ס) [ועיין היטב במוס׳ דחולין קיז: ד״ה חד למעוטי וכו׳], **ע**) [דכחובות

פ"ד ה"ו], פ" (כתובות מ"ד), פ" (כתובות מ"ד), פ" (בדפו"ר: במכירה], ק" (ד ע"ח),

ר) [ער׳ לקמן מג ע״ב],

ן בכתובות ליתא תיבת

ש א ב מיי פ"ג מהל" אישות הלי"א סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי לו סעי׳ א:

הגהות הב"ח (א) תום' ד"ה ואין וכו' מאמר באמה העבריה. נ"ב

מוסת תוספות א. מקשו עליה בירושלמי

ניחא כסף ושטר אלא ביאה מה כדון כלומר מה זכוח יש לו לאר מה זכות יש לו לאב בביאה. ליטנ״ל. ב. פי״ קמ״ל דכי היכי דוכי ליה רחמנא לאב כסף קדושין גופייהו זכי ליה מאי דאתי מחמתייהו. עס. ג. ומסתמא רב יהודה י דקיחה קיחה. מוס' הרא"ש ועי׳ שלנ״ל. ד. דאטו בשביל שאין אנו יודעים במה נדרוש הפסוק נאמר . דאתא קרא יתירא ליתן ממון ראובן לשמעון. מוס' הרא"ש כתובות מו: ה. בתוס' הרא"ש במכירתה מפקיע נמי שיכול האדון לייעדה התם אין האב מקבל ממון תחת הקידושין שהאדון מייעדה בכסף קנייתה.

1. כמוס׳ הירל״ש כמוג. ע״כ

בנערה איירי דאי בקטנה

ווינתה קודם נישואין לאו בת עונשין היא ואי זינתה לאחר נישואין . כי גדלה מיתתה בחנק. נערה בקדשה נפשה דהוי דאביה מבושת ופגם כי היכי דבו"פ דידיה ה״ה כסף קדושין אפי׳ כשנתקדשה *נ* עצמה. ריטנ״ל.

תום' ר"י הזקן לא מקניא נפשה. הלכך להתקדש בפחות משוה

פרוטה אין הקדושין כלום, והפקיעו תורת פרוטה אין הקודשין כלום, והפקיעו תורת חליפין בקדושי אשה. דסיפא. דתני וקונה את יטישא. יותר וקונה את עצמה בשני דרכים. ואין דבר אחר כורתה. על ידי מעשה הבעל או שהיא עושה לבעל, אבל מיתה מן שמיא מקנו לה. הא . דתנן. בכתובות פרק נערה דתנן, בכוויבוז כ, קבב... [מו, ב]. ויצאה חגם. באמה העבריה היוצאת מרשות אדון בסימנים כתיב. וקא דייק אין כסף לאדון ביציאה של זו אבל יש כסף לאדון אחר ביציאתה, ומאי ניהו אב, שיש לו קדושי בתו. ואימא לדידה. ודרוש הכי יש כסף ביציאה אחרת וליהוי דידה. הני מילי בנערה דכתיב (דברים כב. כן ואם אמת היה סקילה היא, מ״מ מדכתיב נתתי כבר קאמר שקדשה כשהיא קטנה וכשבא לדין

היא נערה. ואלא. סיומא

דאתקפתא הוא. מבושת

בגוייהו. שיש לו חלק בדבר

ומשום הכי הוי דיליה.

אמאי אינטריך קרא (לקמן דף ח.) למימר מכסף מקנחו שאינו נקנה בתורת תבואה וכלים דהיינו חליפין תיפוק ליה דאיתקש עבד עברי לעבריה דמינה גמרינן לקמן (דף יד:) דעבד עברי נקנה בכסף והעבריה הוקשה לאשה ש דכתיב אם אחרת יקח לו הקישה הכתוב

לאחרת כדילפיים מה אחרת בשטר וי"ל דרבוי קנינין גמרינן מהקישא ולא מיעוט קנינין דכה"ג אמרינן בפרק כל הבשר (חולין דף קיז:) מלתח קראי כתיבי בדם חד לאפוקי מנותר וחד למעוטי ממעילה וחד מטומאה ובפ' ב"ש (זבחים דף מה.) יליף נותר חילול חילול מטומאה וא"כ אמאי לריכי תרי קראי חד לנותר וחד לטומאה ש אלא לאו משום דלא נאמר גזירה שוה דחילול להקל אלא להחמיר: ראין דבר אחר בורתה. וא"מ מהא אמה העבריה יולאה בחליצה מק"ו דיבמה מהאי ק"ו גופה ואין לומר אשה תוכיח דמה לאשה שכן אינה יוצאה בכסף תאמר באמה וי"ל דה"א שפחה כנענית תוכיח דיולאה בכסף ואין יולאה בחלינה וא"ת היא גופא תיתי בהאי ק"ו דתיפוק בחלילה וי"ל דחיכא למיפרך מה ליבמה שיולאת במיחת היבם ולכך יולאת בחלילה תאמר בשפחה כנענית שכן אינה יולאה במיתת אדון לכך אינה יולאה בחלילה וא"ת א"כ היכי נימא שפחה כנענית תוכיח איכא למיפרך מה לשפחה כנענית שכן אינה יוצאה במיתת אדון (6) תאמר באמה העבריה וי"ל דנעשה יוכיח מאשה ומשפחה כנענית דכי פרכת מה לשפחה כנענית שכן אינה יולאה במיתת אדון אשה תוכיח שיולאה במיחת הבעל ואינה יולאה בחלינה מה לאשה שכן אינה יונאה

בכסף שפחה כנענית תוכיח: האב זכאי בבתו וכו'. אמפרש ש בירושלמי שיש לו זכות

בביאה שנותנין לו שכר לקדש בביאהב: ואימא דרידה. וא״ת הא ע"כ לא אינטריך קרא אלא לומר שהן לאב דהא דמקדשה בכסף גמר קיחה קיחה משדה עפרון^ג ו"ל דמ"מ מימורא לא נאמר שהן של אב אם אין משמעות דקראד דלקמן במסקנא אמרי׳ דהני תרי קראי לריכי: ואימא ה"מ קשנה. אע"ג דקרא איירי בנערה דכתיב (דברים כב) וסקלוה ועוד דמוליא שם רע על הקטנה פטור® מ"מ י"ל דה"ק את בתי נתתי לאיש הזה כשהיתה קטנה ועתה היא גדולה וא"ת הא לקטנה לא אינטריך קרא דהשתא זבוני מזבין לה כסף קידושין מיבעיה דכה"ג המרי' גבי מעשה ידיה בפרק נערה שנתפתתה (כמובות דף מו.) וי"ל דלא דמי דגבי מעשה ידיה ניחא כי כשמכרה מוכר מעשה ידיה שהרי למלאכתה נמכרת אבל קידושין לא שייכא 3 במכר אע״פ שיכול ליעדה היינו בכסף שנמכרה אבל בקידושיה ממש לא מלינו שום זכות לאבה וא"ת הא אמרינן בפרק נערה (שם) שמעשה הבת לאב מדוכי ליה רחמנא למימסרה לחופה אע"פ שמבטלה ממלאכתה ופירש התם בקונטרס דוכי ליה רחמנה מדכתיב את בתי נתתי לחיש דמשמע

לא מקניא נפשה מניינא דסיפא שׁ(למעומי מאי) למעומי חליצה סד"א תיתי בק"ו מיבמה ימה יבמה שאינה יוצאה בגם יוצאה סמה בחליצה זו שיוצאה בגם אינו דין שיוצאה בחליצה קמ"ל ואימא ה"ג אמר קרא יספר כריתות יספר כורתה ואין דבר אחר כורתה: בכסף: מנ"ל ותו הא דתנו האהאב זכאי בבתו בקדושיה בכסף בשמר ובביאה מגלו דמיקניא בכסף וכסף דאבוה הוא אמר רב יהודה אמר רב דאמר קרא יויצאה חגם אין כסף אין כסף לאדון זה אבל יש כסף לאדון אחר ומאן ניהו אב ואימא לדידה סהכי השתא אביה מקבל קירושיה דכתיב סחכי מאת בתי נתתי לאיש הזה ואיהי שקלה כספא ואימא ה"מ קטנה דלית לה יד לקבל קירושין אבל נערה דאית לה יד לקבל קירושין תקריש איהי נפשה ותשקול כספא אמר קרא בנעוריה בית אביה כל שבח נעורים לאביה ואלא הא דאמר רב הונא אמר רב ימנין שמעשה הבת לאב שנאמר זוכי ימכור איש את בתו לאמה מה אמה מעשה ידיה לרבה יאף בת נמי מעשה ידיה לאביה תיפוק ליה מבנעוריה בית אביה אלא בהפרת נדרים הוא דכתיב ה"ג בהפרת

נדרים הוא דכתיב ״וכ״ת נילף מיניה ייממונא

מאיסורא לא ילפינן וכי תימא נילף מקנסא

ממונא מקנמא לא ילפיגן וכ"ת נילף

מכושת ופגם שאני בושת ופגם דאבוה

שייך בגוייהו אלא מסתברא דכי קא ממעט

יציאה

לא מקניא נפשה. דגנאי הוא לה הלכך בטיל לה לחורת חליפין בקידושין ואפילו בכלי שיש בו שוה פרוטה אי יהיב לה בלשון חליפיןשי עד דיהיב לה בתורת לשון קנין או קיחה או קידושין: מה יבמה שאינה יולאה בגע. דילפי׳ לקמן בהאי פרקין (דף יד.) כתיבי׳ לה ולא ליבמה: בכסף מנלן. הכא עיקר

ולעיל (דף ב.) אגב גררא נקיט ליה לתרולי לשון קנין דמתני': זכחי בבסו. שהכסף יהיה שלו והוא מקבל השטר והוא מוסרה לביאה על כרחה לשם קידושין בעודה נערה: מנלן. הנך תרתי דמקניה בכסף כדקתני מתני׳ ומנלן שהאב זכאי בו כדקתני התם: וילחה הנם. גבי חמה העבריה היולאת מרשות אדון בסימני נערות ומלי למיכתב וילאה חנם ולא בעי אין כסף אלא למידרש ביה אין כסף לאדון זה י שיולאה ממנו אבל יש כסף לאדון אחר כשיולאה ממנו: ואימא לדידה. הוי האי כסף דהא לא כתיב אין לו כסף דתידוק מינה אין כסף לחדון זה כו׳ חלח הכי דוק מינה אין כסף ביניאה זו אבל יש כסף ביניאה אחרת ולעולם לדידה: ואיהי משקול כספא. בתמיה אפשר שעל חנם זיכהו הכתוב בקבלת קדושיה: וחימה ה"מ. דוכי ליה לקבלם בקטנה שאין לה יד דלאו בת דעה היא. ואע"ג דקרא דמוליא שם רע בנערה כתיב דכתיב (דברים כב) ונתנו לאבי הנערה לעולם דקדשה ניהלה בקטנותה: אבל נערה דאים לה יד. משהביאה שתי שערות גדולה לכל דבר לכל עונשין ולממון שמקחה מקח וממכרה ממכר איהי תקדיש נפשה כו': בנעוריה בית חביה. הכי דריש לה כל זמן שבנעוריה היא של אביה דכל שבח הבא לה לאביה הוא: לאמה. קרא יתירא הוא ודריש ליה בתו הרי היא לו כאמה. ובבתו

נערה אשמעי׳ דאי בקטנה לא אינטריך השתא זבוני מזבין לה מעשה ידיה מבעיא יו מיפוק ליה מבנעוריה. אי מיניה הוי מלי למילף אלא על כרחך מדלא יליף מהתם שמעינן מינה לא לשבח נעורים אמיא דלגופיה אילטריך גבי נדרים דקאי עלייהו: וכי סימא נילף. ממון מנדרים ממונא מאיסורא כו': וכי מימא נילף. כסף קידושיה מכסף קנסה שאונס ופתוי לאביה חמשים כסף: ממונה מקנסה לה ילפינן. שהקנם כולו חדוש ומחדוש לא גמרינן ואכתי קידושיה מנלן דלאביה הוי: מבושת ופגם. דקיימא לן בכתובות (דף מ:) שהמאנס נותן בושת ופגם לאב והנהו לאו קנסא נינהו: דאבוה שייך בגוייהו. שיש לו דין חלק בהן שיש בידו לביישה ולפוגמה בשביל ממון שיתנו לו דחי בעי מסר לה למנוול ומוכה שחין דהויא לה בושת ופגם ואנם זה שבא עליה מחסר ממון זה שזילולה ולא יקפלו עליה תובעין: אלא. לעולם מקרא קמא דאין כסף לאדון זה נפקא ודקשיא לך ואימא לדידה מסתברא דלאביה דכי קממעט יליאת אירוסין מדין יליאת אמה העבריה ובא לומר כאן אין כסף אבל ביליאת אירוסין יש כסף:

יציאה כל נסינות אפילו מסירה לחופה ומאי ראיה אימא ה"מ קטנה אבל נערה לא כדאמר הכא וי"ל דהאי קרא את בחי נתתי ע"כ איירי בנערה כדפרישית ונהי דלענין קידושין נוכל לפרש את בתי נתתי כשהיתה קטנה החופה א״א לפרש אלא בנערה דאי בקטנות א״כ היתה נשואה כשזינתה ודינה בחנק ולא בסקילה דעל זנות של קטנות לא מיחייבהי: וכי תימא נילף מבושת ופגם. מיתה היכי בעי למיתר נילף קידושין מבושת ופגם הא בושת ופגם גופה לא ידעינן שהן לאב אלא מקידושין דאמר בסוף אלו נערות (כמובות דף מ:) דאי בעי מסר לה למנוול ומוכה שחין וכ"ת דנ"מ מיהא דאי בעי מסר לה כשהיתה קטנה והיה עומד לה בושת זה אף בנערות א"כ גם כשהיא בוגרת יהא בושת ופגם של אב מהאי טעמא וי"ל דלא דמי בוגרת לנערות דנהי דלא ילפינן מהפרת נדרים כולה מלחא לענין הא ילפינן שלא ימשוך כח האב אלא ימי נערות כי ההיא דלקמן 🕫 ומה סימנין שאין מוליאין מרשות אב מוליאין מרשות אדון בגרות שמוליאה כו' ומנא לן הא דבגרות מוציא מרשות אב לקידושין ולכל דבר אי לאו דילפינן מהפרת נדרים מיהו לא נהירא כיון דבטעמא חליא מלחא דאי בעי מסר לה בקטנות כך שייך דבר זה לבגרות כמו לנערה לכן נ"ל לעיל ואימא ה"מ קטנה כלומר קטנה שייך לעשות אותו ק"ו דהשתא אביה מקבל קדושיה איהי תשקול כספא כיון שאין לה כלל יד לקדש עצמה אבל נערה דאית לה יד איהי תקדיש נפשה ותשקול כספא פירוש כיון דיש לה יד לקדש עצמה יהיו הקידושין שלה אבל אמת הוא שגם כשהיא נערה אביה יכול לקדשה וכשאביה מקדשה אז יהיו הקידושין שלו והשתא ניחא קושיא דלעיל דקרא איירי כשקדשה אביה והתם יליף בושת ופגם מקידושין שע"י אביה שהם של אביה והכא ה"ק וכי תימא נילף מבושת ופגם קידושין שע"י עלמה שיהא של אביה מבושת ופגם כי ודאי מקדושי אביה ליכא למילפינהו שאלו על ידה לגמרי הם אבל מתחילה הוה יליף בושת ופגם שאינו על ידה מקדושי אביה ובתר הכי איכא למילף מה שהוא על ידה ממה שאינו על יד אביה!:

תורה אור השלם

 בִּי יִקַח אִישׁ אִשְּׁה
 וְבַעַלָּה וְהַיָּה אָם לֹא תִמְצָא חַן בְּעִינָיו כִּי מָצָא בה ערות דבר וכתב לה ספר בְּרִיתָת וְנָתַן בְּיָדָה וְשִׁלְחָה מִבֵּיתו:

2. ואם שלש אלה לא 2. וְאָם שְּלֶשׁ צֵּינֶּוּ יִא יַעֲשֶּׁה לָהּ וְיָצְאָה חִנְּם אֵין בָּסֶף: שמות כא יא לְאִישׁ הַּזֶּה וַיִּשְׁנָאָהָ: דברינ דברים כב טז צוה יי את משה בין איש לְאִשְׁתוֹ בֵּין אָב לְבִתוֹ בִּנְעָרִיהָ בֵּית אָבִיהָ: במדבר ל

5. וְכִי יִמְבּר אִישׁ אֶת בָּתוֹ לְאָמָה לֹא תֵצֵא יָּבְיּתְיה בְצֵאת הְעֲבָדִים:

שמוח כא ז

מוסף רש"י

האב זכאי בבתו. ובנערות. בקטנות בקדושיה בכסף. שכסף קידושיה שלו, ובשטר. שאם קבל שטר אירוסין עליה הרי זו מקודשת, ובביאה. רשחי למוסרה לשם לביאה לאדון זה. כלאתה מרשומו, אבל יש כסף ומאן מרשותו, אב. שאין אדון לבת ישראל אלא אביה חוץ מוה שנמכרה לו (שם). ואימא לדידה. הוי וקרא אתא לאשמעינן שהיא נקנית לבעל בקדושי כסף, והכי תדרשיה אין כסף ביליאה זו אבל יש כסף ביליאה אחרת ולעולם כסף ביליאה אחרת ולעולם דילה הוי (וווח). ואימא את בתי נתחי שבידו נתינתה, קטבה דלית לה יד. לקדש עלמה, לה יד. לקדש עלמה, ואע"ג דגבי מוליא שם רע כתיב וההיא נערה בתי נתתי בקטנותה ועתה נערה (שם). בנעוריה בית אביה. גני נדרים כתיב ומיהו איכא למשמע מינה דבימי נעוריה חלאה מ:). את בתו הקים כת לחתה (שם). אלא בהפרת נדרים הוא דכתיב. חלח על הוא דכתיב. אלא על כרחך מהתם לא מצי למילף

דההוא בהפרת נדרים כמיב (שם), מסקנא דקושיא ולא שינויה הוא (שם מה). וכי תימא נילף. כסף קידושיה, מקנסא. שיניסה חורה לאו (שם מה). מה קנסה לאניה אף שאר שבה ממון לאניה (שם מה). מברשת ופגם. דאמריון באלו נערות (מ.) שהוא של או (שם מה). דאבוה שייך בגוייהו. בידו לניטל ממון ולביישה בנושת היו במשלה ופון בידו לניטל ממון ולביישה בנושת היו למוסרה לביאה מון הלמוסרה לביאה מון היו השתא אפסדיה האי דפגמה (שם מה). בידו לניטל ממון ולביישה בנושת היו למוסרה לביאה מידושין למנוול ומוכה שחיו (שם). אלא. כי פרכת אימא לדידה הכי סשני, מסתברא דכי קא ממעט. קרא יניאתה מרשות אב בקידושין מתורת יניאתה מרשות אדון בסימנים (שם).